

טיוטת חוק שירות עבודה בשעת חירום (הוראת שעה), התש"ף-2020

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם :

- א. לאשר את טיוטת חוק שירות עבודה בשעת-חירום (הוראת שעה), התש"ף-2020, המצ"ב.
- ב. בהתאם לסעיף 81(ג) לתקנון הכנסת, לבקש מהכנסת להקדים את הדיון בהצעת החוק.
- ג. בהתאם לסעיף 88(ב) לתקנון הכנסת לבקש מהכנסת להתיר את הקריאה השנייה בהצעת החוק ביום הנחתה על שולחן הכנסת.

דברי הסבר

רקע כללי

על רקע הכרזת שר הבריאות מיום א' בשבט, התש"ף (27 בינואר 2020) לפי סעיף 120(1) לפקודת בריאות העם, 1940 לפיה נגיף הקורונה היא מחלה מידבקת (י"פ התש"ף, עמ' 3378), מוצע לתקן את חוק שירות עבודה בשעת-חירום, התשכ"ז-1967 לצורך יצירת מוכנות במשק לשעת-חירום.

על פי טיוטת החוק, הכרזת שר הבריאות לפי סעיף 120(1) לפקודת בריאות העם, 1940 בדבר קיומה של מחלה מידבקת מסוכנת תהווה עילה להחלת פרק ד' לחוק שירות עבודה בשעת-חירום, התשכ"ז-1967 (להלן – החוק). פרק ד' לחוק בנוסחו היום מאפשר גיוס עובדים במפעלים למתן שירותים קיומיים או במפעלים חיוניים, לפי העניין, במצבי חירום שונים כגון הכרזה על מצב מיוחד בעורף והכרזה על אירוע חירום אזרחי. לנוכח מצב החירום שהוכרז לפי סעיף 120(1) לפקודת בריאות העם, לצורך מניעת התפשטות נגיף הקורונה, הוספת העילה החדשה נדרשת כצעד נוסף להכנת המשק לשעת-חירום במצב חירום.

הצעת ההחלטה מבקשת לאשר את טיוטת החוק המצורפת להחלטה, וכן לבקש מהכנסת את קיצור תקופת ההנחה על שולחן הכנסת.

לנוסח הצעת ההחלטה מצורף תזכיר החוק שפורסם להערות הציבור אשר פורסם ב-12/03/2020 והערות הציבור יתקבלו עד ליום 14/03/2020. ביום הדיון בממשלה יובא בפניה נוסח טיוטת החוק לאחר קבלת הערות הציבור.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי.

תקציב

לא רלוונטי.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

עמדת שר הבריאות : בעד.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

לא רלוונטי.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

אין מניעה משפטית.

סיווגים

סיווג ראשי : 07חקיקה ממשלתית ;

תחום פעולה עיקרי : 02חברה וכלכלה ; 09אחר

מוגש על ידי שר העבודה, הרווחה
והשירותים החברתיים

י"ז באדר התש"ף
13 במרץ 2020

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה: טיוטת חוק שירות עבודה בשעת-חירום, התש"ף-2020

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

הצעת ההחלטה מבקשת לאשר את טיוטת חוק שירות עבודה בשעת-חירום (הוראת שעה), התש"ף-2020, בשים לב בצו השעה, והצורך לקדם טיוטת החוק באופן מהיר ככל האפשר. בשל מצב החירום השורר במדינה מאז ההכרזה של שר הבריאות כי המחלה הנגרמת על ידי נגיף הקורונה היא מחלה מידבקת ומסוכנת וכי קיימת בעטיה סכנה לבריאות הציבור, תזכיר החוק הופץ לתקופה של יומיים באישור המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (ציבורי-חוקתי). יצוין כי תזכיר החוק הוא קצר וענייני בהוספת עוד עילת חירום, ההכרזה של שר הבריאות לפי סעיף 120(1) לפקודת בריאות העם, שעל בסיסה שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים יהיה רשאי, בהתייעצות עם שר הבריאות, להכריז על החלת פרק ד' לחוק שירות עבודה בשעת-חירום, התשכ"ז-1967.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

אין.

התייחסות לתקופת בחירות:

הצורך בקידום תיקון לחוק שירות עבודה בשעת-חירום, התשכ"ז-1967 הינו דחוף וחיוני, שכן יש הכרח להכין את המשק לשעת-חירום תוך מתן האפשרות, במידת הצורך, לגיוס עובדים למפעלים למתן שירותים קיומיים, על בסיס ההכרזה של שר הבריאות המוזכרת לעיל. בנוסף לכך, התיקון מקודם כהוראת שעה לתקופה של שלוש שנים, כך שלאחר תקופה זו תוכל הממשלה והכנסת המכהנות להחליט האם להאריך את תוקפה של הוראת השעה, להפכה להוראת קבע או שלא לחדשה.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

יועמ"ש משרד הבריאות – אין מניעה משפטית, אולם בשל דחיפות לביצוע התיקון לחוק שירות עבודה בשעת-חירום, התשכ"ז-1967, נכון יהיה לקדם את התיקון באמצעות התקנת תקנות שעת-חירום. באמצע דצמבר החלה התפרצות של המחלה הנגרמת מנגיף קורונה. ביום 30.1.20, הכריז ארגון הבריאות העולמי על התפרצות הנגיף כאירוע חירום בבריאות הציבור בעל השלכות בינלאומיות. ביום 11.03.20 הכריז ארגון הבריאות העולמי על המחלה הנגרמת מנגיף הקורונה

«כותרת תחתונה»

«נוסח מתוקן»

כפנדמיה (מגפה עולמית). במקרה של התפשטות נרחבת של המגיפה בישראל צפויים חוסרי כוח אדם משמעותיים במערכת הבריאות. הצורך בקידום התיקון באופן דחוף, נדרש בשל ההתפשטות המהירה של המחלה. נכון להיום (12/3/20) אובחנו בישראל כמאה חולים, ועל אף המאמצים האדירים של משרד הבריאות לצמצם את התפשטות המחלה, כמות הנבדקים הולכת ועולה. התיקון נדרש על מנת להגן על בריאותם וחייהם של תושבי המדינה ולשם קיום האספקה והשירותים החיוניים.

עמדת סגנית הבכירה ליועצת המשפטית של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה : אין מניעה משפטית.

דבורה ספיר אליעזר, עו"ד

סגנית בכירה ליועמ"שית

משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים

תזכיר חוק

א. שם החוק המוצע

חוק שירות עבודה בשעת-חירום (הוראת שעה), התש"ף-2020

ב. מטרת החוק המוצע, הצורך בו, עיקרי הוראותיו והשפעתו על הדין הקיים

על פי ההצעה, הכרזת שר הבריאות לפי סעיף 20(1) לפקודת בריאות העם, 1940 בדבר קיומה של מחלה מידבקת מסוכנת תהווה עילה להחלת פרק ד' לחוק שירות עבודה בשעת-חירום, התשכ"ז-1967 (להלן – החוק) המאפשר גיוס עובדים במפעלים למתן שירותים קיומיים או במפעלים חיוניים, לפי העניין, במצבי חירום שונים כגון הכרזה על מצב מיוחד בעורף והכרזה על אירוע חירום אזרחי. לנוכח מצב החירום שהוכרז לפי סעיף 20 לפקודה לצורך מניעת התפשטות נגיף הקורונה, הוספת העילה החדשה נדרשת כצעד נוסף להכנת המשק לשעת-חירום במצב חירום.

ג. השפעת החוק המוצע על קבוצות אוכלוסייה מסוימות

החוק המוצע מאפשר לגייס עובדים למפעלים למתן שירותים קיומיים, אף במקרה שבו העובדים תכננו היעדרות או במקרה בו עובדים במשק נדרשים שלא להגיע למקום העבודה בשל מצב חירום.

ד. השפעת תזכיר החוק המוצע על התקציב ועל התקן המנהלי של המשרד היוזם, משרדים אחרים ורשויות אחרות.

אין.

ה. להלן נוסח תזכיר החוק המוצע ודברי הסבר

תזכיר חוק מטעם משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים:

תזכיר חוק שירות עבודה בשעת-חירום (תיקון מס'), התש"ף-2020

- הוספת סעיפים 16ג.1. בחוק שירות עבודה בשעת-חירום, התשכ"ז-1967¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 16ב יבוא:
- סכנה של מחלה 16ג. (א) הוכרז על ידי שר הבריאות, על קיומה של איומה אפידמית, מחלה מידבקת מסוכנת לפי סעיף 120(1) לפקודת מקומית או בריאות העם, 1940², ומצא השר כי האפשרות למתן שירותים קיומיים לאוכלוסיה המצויה בשטח מידבקת – הכרזה על החלת הפרק שעליו חלה ההכרזה, או לכלל האוכלוסיה בשטח אחר, או הדרושים לתפקודו של השטח שעליו חלה ההכרזה או לתפקוד המשק כולו, עלולה להיפגע עקב אותה מחלה, או שבמערך הייצור או האספקה למתן שירותים קיומיים כאמור עלולים להיגרם תקלות או מפגעים ממשיים, רשאי הוא, לאחר התייעצות עם שר הבריאות, להכריז בצו שהוראות פרק זה יחולו לשם מתן שירותים קיומיים כאמור;
- (ב) תוקפו של צו לפי סעיף קטן (א) לא תעלה על תקופה של שלושה חודשים מיום נתינתו או תקופה אחרת שנקבעה בו, לפי המוקדם; חלפו שלושה חודשים מיום כניסתו לתוקף של הצו, רשאי השר, בהתייעצות עם שר הבריאות, לחדש את הצו או להאריכו לתקופות נוספת שלא יעלו על שלושה חודשים בכל פעם.
2. תיקון סעיף 18א בסעיף 18א לחוק העיקרי, ברישה, במקום "לפי סעיף 16, או לפי סעיפים 16א או 16ב בעקבות ההכרזה על מצב מיוחד או אירוע חירום אזרחי" יבוא "לפי סעיף 16, 16א, 16ב או 16ג, בעקבות ההכרזה על מצב מיוחד או אירוע חירום אזרחי או הכרזה על מחלה מידבקת מסוכנת".
3. תוקפו של חוק זה, שלוש שנים מיום פרסומו. הוראת שעה

¹ ס"ח התשכ"ז, עמ' 86;
² ע"ר 1940, תוס' (1), עמ' (ע), 191; (א) 239.

הוראות סעיף 16ג לחוק העיקרי, כנוסחן בסעיף 1 לחוק זה, יחולו לגבי הכרזה בתוקף של שר הבריאות לפי סעיף 20 לפקודת בריאות העם, 1940 אף שניתנה לפני תחילתו של חוק זה.

דברי הסבר

כללי חוק שירות עבודה בשעת-חירום, התשכ"ז-1967 (להלן – החוק) מאפשר לגייס עובדים למפעלים חיוניים או למפעלים למתן שירותים קיומיים, לפי העניין, על ידי הכרזה של שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים (להלן – השר) על תחולת פרק ד' לחוק האמור. על מנת שהשר יכריז על תחולת פרק ד' לחוק, יש צורך בהתקיימות אחד ממצבי החירום הבאים: (1) קריאת מילואים לפי סעיף 8 לחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008 (סעיף 16 לחוק), (2) הכרזה על מצב מיוחד בעורף לפי חוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 (סעיף 16א לחוק), (3) הכרזה על אירוע חירום אזרחי לפי סעיף 90א לפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971.

לסעיף 1 מוצע בזאת להוסיף סעיף 16ג ולפיו גם הכרזה על מצב חירום לפי סעיף 20 לפקודת בריאות העם, 1940 תהווה עילה לפיה רשאי השר להכריז על תחולת פרק ד' לחוק, וזאת לאחר קיום התייעצות עם שר הבריאות.

לסעיף 2 מוצע לתקן את סעיף 18א הקובע כי אם ניתנה הכרזה על החלת פרק ד' לחוק, אפשר לגייס מחויבים בשירות עבודה למפעלים חיוניים או למפעלים למתן שירותים קיומיים מחוץ לשטח המוכרז או לגייסם מחוץ לשטח המוכרז אל מפעלים הנמצאים בתוך השטח המוכרז. על פי ההצעה, סעיף זה יחול גם בקשר להכרזה הניתנת לפי סעיף 16ג המוצע בסעיף 1 לתזכיר החוק.

לסעיף 3 מוצע לקבוע כי החוק המוצע יחול גם לגבי הכרזה שניתנה על ידי שר הבריאות לפי סעיף 20 לפקודת בריאות העם, 1940 ככל שהיא בתוקף אף אם ההכרזה ניתנה לפני מועד תחילתו של החוק.

לסעיף 4 מוצע כי החוק יהיה בגדר הוראת שעה שתפוג שלוש שנים מיום תחילתה.